

Gradski ured za gospodarstvo,
ekološku održivost i strategijsko planiranje
Park Stara Trešnjevka 2
10000 Zagreb

Zagreb, 11. 7. 2024.

Predmet: Mišljenja, prijedlozi i primjedbe Zelene akcije na Prijedlog izmjena i dopuna Generalnoga urbanističkog plana grada Zagreba

Pohvaljujemo početak uvođenja reda u prostor grada Zagreba. Nakon dugog niza godina i brojnih prethodnih kontroverznih izmjena GUP-a bivše gradske uprave, a koje su pogodovanjem štetnim privatnim investicijama na uštrb javnog i društvenog interesa prouzročili devastaciju prostora, vidljiv je pozitivan iskorak zaštite prostora. Mnoge primjedbe i prijedlozi na sve prethodne izmjene i dopune GUP-a, koje je Zelena akcija godinama slala sadržane su u ovim izmjenama. Ipak, postoji prostor za dodatnim poboljšanjima koje ćemo ovdje navesti.

Načelna primjedba:

Javna rasprava je započela 28. lipnja a traje do 12. srpnja, kada veliki broj sugrađana_ki nije u mogućnosti u tako kratkom roku i zbog korištenja godišnjih odmora kvalitetno sudjelovati u javnoj raspravi. S obzirom kako se radi o vrlo važnom strateškom planskom dokumentu, koji ne samo da definira budući izgled grada Zagreba, već ima i vrlo bitan utjecaj na zaštitu okoliša i prirode kao i kvalitetu života svih stanovnika_ca Zagreba, molimo Vas da produžite trajanje javne rasprave za dodatnih 15 dana. Naime, iako Zakon o prostornom uređenju definira maksimalan rok od 15 dana, smatramo kako bi trajanje javne rasprave od 30 dana bio primjer dobre prakse i dodatan iskorak prema naprijed, sukladno odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama i Arhuške konvencije.

Detaljne primjedbe

Otpad

Prijedlog:

Čl. 12. st. 3. “U svim građevinama javne i društvene namjene mogu se uređivati prostori koji upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja u tim građevinama.”

St. 3. Potrebno je doraditi kako bi se pojasnilo koji su to točno prostori i koje su to djelatnosti koji “upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja u tim građevinama”. Također je potrebno dodati da se to odnosi na popratne sadržaje koji se odnose na osnovnu funkciju namjene isključujući time djelatnosti i/ili građevine za gospodarenje otpadom.

Obrazloženje:

Ministarstvo prostornoga uređenje i državne imovine je KBC-u Zagreb, izdalo potvrdu usklađenosti s prostorno planskim dokumentima za izgradnju objekta za gospodarenje medicinskim otpadom za spaljivanje nerekiclabilnog neopasnog otpada koji nastaje u Kliničkom bolničkom centru Zagreb u D3 zoni. Smatramo kako objekt za spaljivanje otpada nikako ne spada u osnovnu djelatnost D3 zone niti ju upotpunjuje, dapače takvi objekti narušavaju ljudsko zdravlje. Kako se ovakvi primjeri ne bi rješavali proizvoljnim tumačenjima odrednica GUP-a od slučaja do slučaja, potrebno je čl. 12. st. 3. dodatno pojasniti.

Prijedlog:

Članak 49. St. 1. “Osnova cjelovitog sustava gospodarenja otpadom za Grad Zagreb ima težište na sprečavanju nastajanja otpada i u što većoj reciklaži kako bi se smanjila količina otpada kojeg je potrebno obraditi.”

Formulaciju treba doraditi ovisno o onome što se točno htjelo poručiti jer reciklaža jest obrada otpada.

Obrazloženje:

Dvije su mogućnosti - ako se htjelo reći da je težište na provedbi mjera kako bi se što manje otpada trebalo obraditi onda bi trebalo preformulirati na način "...ima težište na sprečavanju nastajanja otpada i u što većoj ponovnoj uporabi..." S druge strane, ako se htjelo reći da je cilj sprječavanje nastanka otpada i što veća reciklaža, onda treba preformulirati drugi dio rečenice u "kako bi se smanjila količina **miješanog** otpada kojeg je potrebno obraditi."

Prijedlog:

Članak 97. St. 5. " Smještaj građevina za biološku obradu otpada (kompostane) omogućuje se u sklopu rasadnika na zaštitnim zelenim površinama i drugim neizgrađenim površinama uz uvjet da ne ometa stanovanje."

Potrebno preformulirati tako da bude riječ isključivo o kompostani za zeleni otpad sa javnih zelenih površina – parkova, i ostalih zelenih površina koje održava Zrinjevac, a ne o kompostani za biootpad iz kućanstava.

Prijedlog:

Članak 98. St. 11. "Iznimno od stavka 1. alineje 2. ovoga članka u III. zoni sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s međuzrnskom poroznosti dopušta se izgradnja centra za gospodarenje otpadom i njegovih sastavnica kao što su pretovarne stanice i reciklažna dvorišta (u daljnjem tekstu: centar), sukladno posebnim propisima o otpadu, pod sljedećim uvjetima:"

Preformulirati na način da se u okviru centra za gospodarenje otpadom onemogućuje gradnja spalionice otpada tj. postrojenja za termičku obradu otpada, kao i u drugim zonama zaštite izvorišta.

Šume

Prijedlog:

Potrebno je u što većoj mjeri provoditi mjere zaštite gradskih šuma s ciljem razvoja otpornosti grada na klimatske promjene i ostvarenja klimatski neutralnog grada. Maksimalno voditi računa da se spriječi fragmentacija odnosno cjepkanje šuma jer u doba klimatskih promjena izolirane šumske enklave gube smisao. Osim toga izolirane šumske enklave koje su manje od 0,1 ha sukladno odredbama Zakona o šumama nisu šume te samim tim postaju građevinske parcele. Francuska je u pojedinim gradovima u nedostatku prirodnih šuma počela sa uvođenjem i sadnjom tzv. džepnih šuma kojima pokušavaju imitirati prirodnu šumu ne bi li ublažili posljedice klimatskih promjena u velikim gradovima. Zagreb još uvijek ima prilično bogat šumski fond kojeg je potrebno očuvati ali i širiti.

Prijedlog:

Predlažemo da se šumski pojas uz groblje Mirogoj i Krematorij ispod naselja Gorice maksimalno očuva kao zaštitna šuma i zaštitni pojas mikroklime tog dijela grada. Prilikom planiranja zone širenja groblja Mirogoj i Krematorij voditi računa da se rezervira prostor na aktivnom i saniranom klizištu ne bi li se očuvala zdrava šuma ispod naselja Gorice.

Prijedlog:

Predlaže se prenamjena područja označenog na karti, a koje se nalazi unutar obuhvata UPU Mullerov breg **iz M (mješovite namjene) u Z (Zaštitne zelene površine)**.

Obrazloženje:

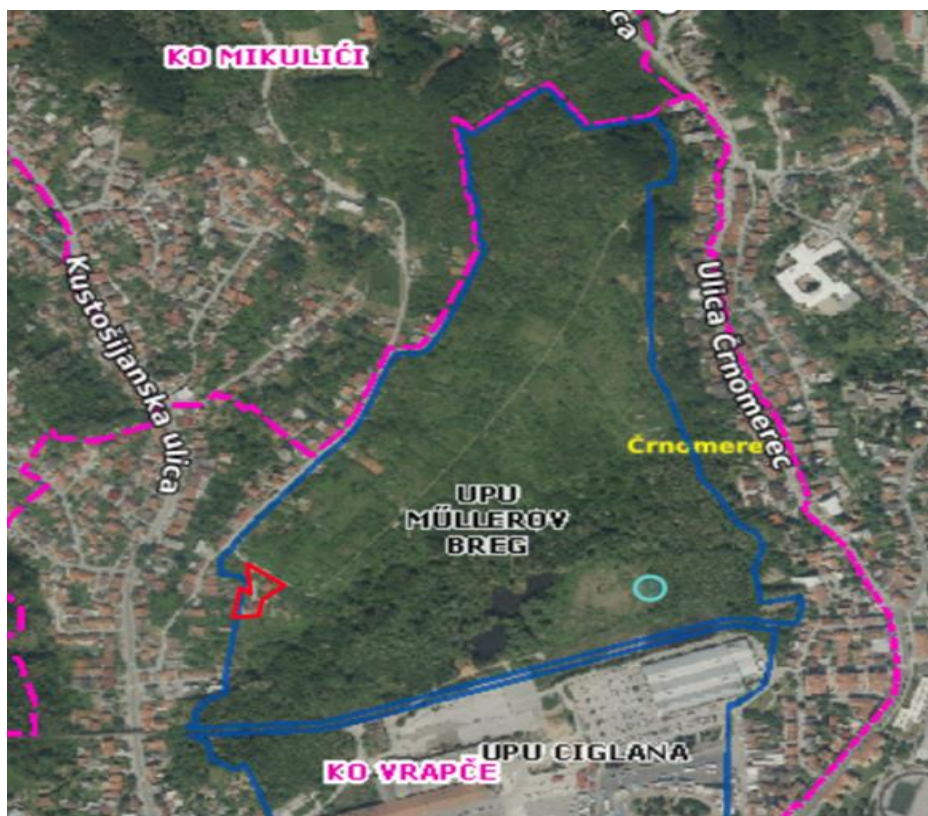
Prostor označen na karti plavom bojom (osim dijela označenog crvenom bojom gdje se nalaze legalno izgrađene obiteljske kuće na kč. 434 i 435 ko Vrapče) su 2006. godine kupila poduzeća Miler centar d.d., Margesto d.o.o. i Lorsedo d.o.o, te je temeljem njihove inicijative to područje Izmjenama i dopunama GUP-a 2007. godine prenamijenjeno iz zone zaštitne zelene površine Z u zonu mješovite namjene M. Prema najavama vlasnika zemljišta na tom je prostoru planirana izgradnja 84

urbane vile te poslovno-stambenog kompleksa, a tijekom izvođenja pripremnih i istražnih radova na nekim je područjima zbog sječe stabala aktivirano klizište.

Na javnom izlaganju IZID GUP-a 08. 07. 2024. Jedno od postavljenih pitanja bilo je zašto se taj dio Mullerovog brega ne vrati iz M1 u Z zonu. Odgovor Ravnatelja Zavoda je bio kako su investitori već poduzeli brojne predradnje, kako je bio i izrađen UPU, te da je odlučeno da se na tom prostoru ovim izmjenama ostavi M1 zona.

Ovakav odgovor smatramo neprihvatljivim iz više razloga. Naime, kada su vlasnici građevinskih tvrtki kupovali sporno zemljište ono se nalazilo u GUP-om određenoj Z zoni. Samim time su preuzeli rizik poslovanja i mogućnost da se zamišljeni projekt nikada neće realizirati. Također, i u ovom slučaju potrebno je procijeniti potencijalnu štetu koju bi imali investitori ukoliko se projekt ne realizira, i štetu po javni interes ukoliko se na nekada zelenoj zoni na aktivnom klizištu realizira izgradnja ogromnog stambeno-poslovnog kompleksa te odrediti prevladavajući javni interes. Betoniranjem zelenih površina te dovođenjem velikog broja automobila na to područje dodatno povećava emisije stakleničkih plinova što nikako ne doprinosi cilju ublažavanju utjecaja klimatskih promjena niti se primjenjuju mjere prilagodbe klimatskim promjenama za razvoj klimatski neutralnih dijelova grada.

Stoga s obzirom na važnost očuvanja urbanog zelenila, te spriječavanja aktiviranja novih klizišta, predlažemo da se područje označeno na karti plavom bojom (osim kč. 434 i 435 ko Vrapče) prenamijeni iz M u zonu zaštitne zelene površine Z.

Karta –plavo je granica za koje se traži prenamjena iz M u Z namjenu. Crveno-ostaje namjena M.

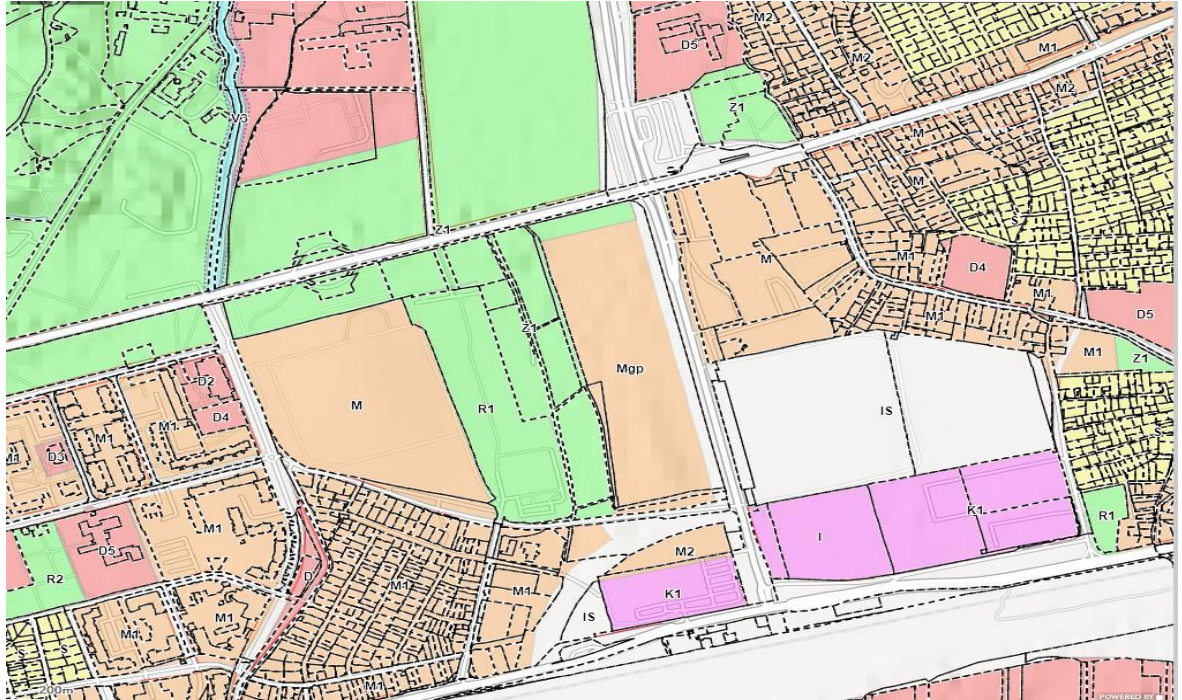
Prijedlog:

U kartografskom prikazu, katastarsku česticu 138 k.o. Peščenica, zeleni koridor uz ulicu Dragutina Mandla, u IZID GUP označeno kao **Mgp prenamijeniti u Z1.**

Obrazloženje:

Neizgrađeni gradski predjeli planirali su se puno prije danas aktualnih priča o zelenoj infrastrukturi grada, što se promovira kao neki novi pristup planiranju neizgrađenih prostora. Konkretno, ovaj je neizgrađeni prostor rezultat također planske odluke koja se jasno provlači iz GUP-a 1971. godine kada je planiran kao “zelena dilatacija”, odnosno spoj od Medvednice ne do Kampusu Borongaj, već i puno dalje prema jugu do jezera Savice i slobodnih prostora uz Savu. Jasno se taj prostor vidi u tadašnjem GUP-u kako spaja Medvednicu i prisavski prostor. I svjesno tada nije bio

“programiran” kao perivojno uređeni zeleni prostor, već kao više-manje prirodni zeleni prodor, važan za ekološku stabilnost gradskog područja

Karta- Mgp prenamijeniti u Z1 kako bi se očuvao zeleni koridor uz Mandlovu ulicu

Energetika i klima

Prijedlog:

Potrebno je osigurati rezervaciju prostora za kišne vrtove u gusto izgrađenim dijelovima grada.

Sadnjom stabala, grmlja i ostalih biljnih vrsta u kišnim vrtovima dodatno se povećava pročišćavanje oborinskih voda, smanjuju se toplinski otoci, povećava bioraznolikost, a sve skupa služi ublažavanju i prilagodbi klimatskih promjena.

Kišni vrtovi djeluju kao prirodni sustavi filtracije, uklanjajući zagađivače i sedimente iz oborinskih voda. To smanjuje količinu onečišćujućih tvari koje ulaze u lokalna vodna tijela i štiti vodene ekosustave. Dopuštajući kišnici da se infiltrira u tlo, kišni vrtovi ujedno pridonose obnavljanju podzemne vode čime se

omogućuje dugoročno održavanje dostupnosti vode, osobito tijekom sušnih razdoblja. Kišni vrtovi, kao dio sustava, nisu samo hidrotehničke građevine za zaštitu od poplava, već dio planskih rješenja i politika prilagodbe klimatskim promjenama te očuvanja bioraznolikosti i cijelog ekosustava, a kojeg su i gradovi dio. Kišni vrtovi se zato sastoje od nekoliko dijelova. Prvi dio je površinski sloj na kojem se sade biljke i stabla. Ispod njega nalazi se plodni zemljani sloj koji s biljkama pročišćava vodu te naposljetku ide drenažni sloj koji zadržava vodu i polako ju ispušta u podzemlje

Prijedlog:

Površine i koridori za razvoj energetskog sustava temeljenog na plinu trebali bi se ograničiti, a ne dalje razvijati.

Prijedlog:

Članak 52.

Fokus bi trebao biti na proširenju i izgradnji novih CTS sustava, što se uopće ne spominje, a ne plinske infrastrukture i plinskog grijanja, kao spomenuta gradnja novih građevina na lokaciji TE - TO i EL – TO

Zagreb u cijeloj RH troši najviše plina za toplinsku energiju i time ima i najveću odgovornost za deplinifikaciju svojih energetskih sustava.

Potrebno je ovdje dodati i naglasiti povećanje udjela dizalica topline (najviše voda-voda), solarne energije i geotermalne energije (ne samo kako stoji - istraživanje i eksploataciju geotermalne).

Prijedlog:

Članak 53.

Čitav ovaj dio je iz pogleda klimatskih promjena i energetske tranzicije ka zaista “klimatski neutralnim dijelovima grada” problematičan jer se planira daljnja širenje “novog plinskog distribucijskog sustava” umjesto da se ide prema deplinifikaciji istih. Ovo je protivno nedavnim izjavama kako “Grad planira do 2030. postati klimatski neutralan”.

Prijedlog:

Članak 77.

f) infrastrukturalni sustavi

- Dodati gradnju tzv. klimatskih skloništa ili rekonstrukciju gradskih prostora ili prilagodnu postojećih javnih prostora (npr. muzeji) za takvu namjenu

Primjeri:

<https://green.hr/klimatska-sklonista-postala-su-stvarnost-barcelona-ih-ovog-ljeta-ima-cak-200-za-bijeg-od-vrucina-2/>

<https://kulturpunkt.hr/tema/muzeji-kao-klimatska-sklonista/>

UPU NK Zagreb

Prijedlog:

čl.82. točku. 2. dopuniti da glasi „**uređenje prostora gradskog značaja, pretežito visoke gradnje prema urbanističkim parametrima u članku 76.a.**“

Dodati točku 5. Komunalno opremanje zemljišta, te uređenje novih javnih prostora (trgova i pješačkih površina, parkova, dječjih igrališta i drugo)

Dodati točku 6. predvidjeti društvenu namjenu prilikom izrade UPU-a NK Zagreb, na k.č.br. 765, k.o. Trešnjevka Nova

Obrazloženje:

Mišljenja smo da bi i novi UPU trebao maksimalnom visinom građevina "zatvoriti" blok sa sjeverne, još neizgrađene strane, prateći pretežitu visinu postojećih zgrada (u ulici H.Badalića, I. Broza i ulice B. Adžije) koje i nisu više od 6 nadzemnih etaža. Tražimo zato primjenu urbanih pravila kao i za okolnu izgradnju, 2.9.1